

HUMANITAS

ORGAAN VAN DE STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

REDACTIE: P. C. FABER en J. BOETJE - Medewerkers: Mr L. A. Donker, Mr R. Friedman-v. d. Heide, Dr F. Grewel, F. R. de Geus, Prof. Dr G. Th. Kempe, D. Q. R. Mulock Houwer, H. Ploeg Jr, Dr A. Querido, Mr B. v. d. Waerden, e.a.
Adres Redactie en Administratie: Stadhouderskade 139, Amsterdam-Zuid. Telefoon 98665. Gemeente Giro S 602.

EEN NIEUW BEGIN

Er is een strijd gaande over de vraag, of met het jaar 1950 de tweede helft van de 20ste eeuw begint, dan wel, dat zulks met ingang van 1 Januari 1951 geschiedt.

Argumenten worden aangevoerd voor de ene en argumenten voor de andere opvatting. Wie gelijk heeft, ik zal het niet beoordelen. In elk geval over enige dagen begint het nieuwe jaar.

Op zichzelf beschouwd, is dat ook al weer niet van zo heel veel betekenis. Wat is een jaar in de wereld-geschiedenis en maakt het nu wat uit, of we schrijven 31 December 1949 of 1 Januari 1950.

Dikwijls heb ik horen betogen — vooral ook door jongeren — dat het toch eigenlijk onzin is, om de Oudejaarsavond te beschouwen als een andere avond dan de gewone en, niet waar, de Nieuwjaarsdag is toch eigenlijk een doodgewone dag.

Verstandig geredeneerd moge het waar zijn, en toch, en toch, ik kan het niet helpen, voor mij zijn de Oudejaars- en de Nieuwjaarsdag geheel anders.

De lucht is anders, het voelt anders aan in je vingertoppen, de sfeer is verschillend.

Over een paar dagen is het weer 31 December. Dan maken we de balans van het jaar op. Wat het ons bracht aan leed en verdriet, aan vreugde en verheugenis. We doen dat voor ons persoonlijk leven, we doen het voor „Humanitas”.

Als we heel eerlijk met onszelf spraken, dan vrees ik, zullen we niet geheel tevreden zijn. Zetten we geheel in daden om, wat we aan goede voornemens hadden? Deden we alles, wat we wilden doen en deden we het goed. Als je geen neiging hebt tot gezapige zelfvoldaanheid, dan zul je, geloof ik, niet gauw tevreden over en met je-zelf zijn. Wie kent beter je tekortkomingen — als je volkomen eerlijk durft te zijn —, dan je die zelf kent.

Zelf-critiek — niet de van buiten opgelegde zelf-critiek, die van Oostelijke snit — is noodzakelijk!

En „Humanitas”. Dat is niet het werk van één persoon. Dat is werk van een collectiviteit, van het Centraal Bestuur, van de besturen der afdelingen, van de leden. Zijn we tevreden? Als ik het moet beoordelen, dan is mijn antwoord: „neen”. Hoe dankbaar ik ook ben voor al het werk, dat door onze vrijwillige krach-

ten werd gedaan en KON worden gedaan, geheel tevreden mogen we niet zijn. Er kán, en dus er MOET nog meer gedaan worden. De basis van het gebouw, dat we optrekken, is nog niet stevig genoeg. Niet alle afdelingen hebben die plaats in het geheel van het maatschappelijk werk ingenomen, die ze kunnen en dus moeten innemen.

De opdracht voor 1950 luidt: versteviging van het contact met de afdelingen om door hechtere samenwerking tot nog meer vruchtdragende arbeid te komen.

In 1949 werd met deze versteviging begonnen — in 1950 zal de voltooiing moeten komen. In 1950 zullen we heel eenvoudig het vijfjarig bestaan van „Humanitas” gaan vieren. Hoe en op welke wijze? In het volgend nummer hopen we de plannen te kunnen ontfouwen.

Een vijfjarig kind is nog niet uitgebalanceerd. Het kan heel erg stormen op die leeftijd. „Humanitas” wordt pas vijf jaar en is ook niet uitgebalanceerd. Veel is er nog in groei en in wording. Dat heeft zijn bezwaren, dat heeft zijn voordelen. Noch de bezwaren, noch de voordelen ga ik hier uiteenzetten. Zo aan het eind van het jaar volsta ik met te constateren, dat een vijfjarig kind veel leiding en sympathie nodig heeft.

De vijfjarige spruit, die de schone naam „Humanitas” draagt, heeft behoefte vooral ook aan sympathie en... aan steun. In 1950 zal — hopen we — op overduidelijke wijze blijken, dat de sympathie er is en de steun dus komt.

Een nieuw begin, dat geldt ook voor ons orgaan.

We gaan met de vijfde jaargang beginnen.

Ons orgaan, het zal in 1950 weer getuigen van wat er in en om „Humanitas” geschiedt. We rekenen op de hulp van onze medewerkers en op de verslaggevers van onze afdelingen.

Laat ons orgaan in 1950 voortdurend kunnen getuigen van wat er geschiedt in en buiten onze afdelingen. Het getuigen van arbeid geeft aansporing tot nieuwe arbeid.

Een nieuw begin — laat het een goed begin zijn.

Als dit artikel wordt gelezen, is het 1950. Vrienden van „Humanitas”, van heler harte, veel heil en zegen, en... aan de slag! NU!!

P. C. F.

HET ZUIDPLEIN-PLAN

Vervolg

Wie het jaarverslag verder bestudeert, wordt met eerbied vervuld voor al datgene, wat werd gedaan.

Twee rijen van elk acht woningen, welke tijdens de hongerwinter vrijwel volkomen waren uitgebroken, werden verbouwd tot een gebouw, dat als **cultureel- en sociaal centrum** moest dienen.

Men vindt er in:

- a. de **Kleuterkamer**. Mogelijkheid kleuters van 4-6 jaar afzonderlijk te verzorgen en deze kinderen begrippen van hygiëne, orde en regelmaat bij te brengen. Het is geen school voor voorbereidend onderwijs. De sociale indicatie beslist over de noodzaak van verblijf, dat als tijdelijk is bedoeld. Veelvuldig worden debiele kinderen opgenomen; de normale kinderen bezoeken, voor zover mogelijk, een school voor voorbereidend onderwijs. Op het eind van 1948 waren er 72 kinderen opgenomen. De kosten bedragen voor de ouders f 0,25 per week.
- b. een **Crèche**. Plaats voor acht babies en tien peuters. Kosten verzorging f 0,05 per dag, of f 0,30 per week.
- c. een **Badhuis**. Geopend op 3 Juli 1948. Sedert de ingebruikneming werden in totaal 15.630 baden genomen. Wekelijks maakten ongeveer 600 personen van deze inrichting gebruik. Kosten douchebad kinderen f 0,05, volwassenen f 0,10; kuipbad f 0,20.
Voor werkzaamheden als badknecht in het badhuis werden twee gesteunden aangenomen, die wegens te veel verminderde validiteit geen ander werk meer konden vinden.
- d. een **Consultatiebureau**. Wekelijks wordt door een arts spreekuur gehouden ter behandeling van zuigelingen en kleuters. Dagelijks houdt een gezinsverzorgster, tevens gediplomeerd verpleegster, spreekuur voor de behandeling van kleine verwondingen, zweren, hoofdonrein, enz.
- e. een **Leskeuken**. Kook- en naaicursussen worden gegeven. Cursusgeld f 0,15 per les.
- f. een **Bibliotheek**. Leesprijs f 0,05 per boek. Vijfhonderd boeken beschikbaar. Gemiddeld per week werden 110 boeken uitgeleend.
- g. **Spreekkamers**. 's Ochtends worden deze gebruikt door de sociale werksters. De kamers zijn gescheiden door harmonicadeuren, zodat één grote ruimte kan worden gemaakt. Des avonds en op enkele middagen worden deze kamers voor jeugdwerk gebezigt. Wekelijks zijn hier gemiddeld 600 jongens en meisjes aanwezig.
- h. een **Ontspanningszaal**. Het jaarverslag meldt, dat hier o.a. drie Kerstspelen voor ouderen waren gehouden. Een van Hervormd, een van Rooms-Katholieke en een van Gereformeerde zijde. „Humanitas” verzorgde bij deze Kerstspelen de koorzang.

Eigen verenigingen. Teneinde de zelfwerkzaamheid der bewoners te bevorderen, werd het oprichten van verenigingen bevorderd. Dat dit geen gemakkelijke arbeid was, zal ieder, die de problemen kent, die hier liggen, begrijpen. Op 31 December 1948 bestonden de volgende verenigingen: Vereniging voor Huisvlijt (25 leden), Vereniging voor Vrouwenarbeid (50 leden), Vereniging voor Volksontwikkeling (90 leden), Beplantings- en Speeltuinverenigingen (120 leden), Toneelvereniging (20 leden), Reisvereniging (105 leden), Voet-

balvereniging (75 leden). Er zijn vijf elftallen. Het eerste elftal speelt in de tweede klasse van de afdeling Rotterdam van de KNVB, verder dam- en schaakvereniging (50 leden) en klaverjasvereniging (20 leden).

Al dit verenigingswerk wordt overgekoepeld door een algemeen bestuur, bestaande uit de voorzitters der onderscheiden verenigingen.

Het Jeugdwerk. Natuurlijk is aandacht besteed aan het jeugdwerk. Reeds in 1946 was hiermede begonnen. Voor het normale jeugdwerk, gedifferentieerd naar de richtingen, is de jeugd uit de zwak-sociale gezinnen nog niet geschikt.

Eind 1948 waren er circa 600 kinderen als lid van de Jeugdclub ingeschreven. Elke avond wordt een groot aantal kinderen bereikt met huisvlijt, knutselwerk, brei- en borduurwerk, het voorlezen van boeken, handbal, voetbal, wandelingen, filmvoorstellingen, enz.

Van 19 Juli 1948-30 Augustus 1948 werden te Geesbrug (Drente) twee jeugdkampen, elk gedurende drie weken, gehouden.

Sociale Werksters en Gezinsverzorgsters. Aan het eind van 1948 namen aan al deze arbeid deel vijf sociale werksters (ieder der deelnemende organisaties had één sociale verzorgster in dienst) en tien gezinsverzorgsters, van wie zes in functie bij Sint Franciscus Liefdewerk en één bij elk der andere deelnemende organisaties.

Ter assistentie waren toegevoegd twee ambtenaressen en twee ambtenaren van de afdeling „Sociale Opbouw” van de Gemeente Diensten voor Sociale Zaken.

Wat kost dit alles? Het is onmogelijk, nadat het werk eerst geleidelijk in 1947 en 1948 op gang is gekomen, al een juist beeld van de onkosten te geven. Onderscheid moet worden gemaakt tussen de verbouwingen en inrichtingskosten en de exploitatiekosten.

De exploitatiekosten van het centrum bedroegen f 13.491,11, waar tegenover stonden f 1.924,95 ontvangsten voor baten, verblijf in crèche enz.

Aan verstrekkingen aan de bevolking werd uitgegeven een bedrag van f 43.817,94, waarvan in 1948 een bedrag van f 4.823,83 werd terugbetaald.

Het Jeugdwerk, met inbegrip van het kampwerk, eiste f 30.233,30, waarvan f 4.056,73 door de kinderen werd gespaard.

De personeelslasten voor de sociale werksters en gezinsverzorgsters bedroegen voor respectievelijk Kerkelijke Sociale Arbeid der Ned. Herv. Gemeente, Sint Franciscus Liefdewerk, Geref. Sociale Zorg, „Humanitas” en Zorg en Bijstand: f 2.044,63, f 9.459,58, f 2.340,87, f 2.873,- en f 3.315,07.

72 pct van deze kosten worden door de Overheid gedragen.

Conclusie. Het jaarverslag eindigt met een conclusie. Volkomen te recht wordt er de aandacht op gevestigd, dat vele arbeid niet voor beschrijving vatbaar is. „Het is immers”, zo lezen we, „niet steeds mogelijk morele hulp met woorden, en nog minder met cijfers weer te geven. Evenmin zal het altijd mogelijk zijn de behaalde resultaten in een concrete beschouwing vast te leggen, aangezien niet elke psychische vooruitgang in gradaties kan worden ingedeeld. Er zijn gevallen — en gelukkig zijn dit de meeste —, waarin de vooruitgang merkbaar, zo niet boven verwachting is, doch er zijn eveneens gevallen, waarin het morele herstel nog slechts in staat van wording verkeert”. Er zijn nog vele moeilijkheden te overwinnen, zo constateert het

jaarverslag. Er is het probleem, om de maatschappelijk geworden gezinnen elders onder te brengen, er is het tekort aan sociale werksters en gezinsverzorgsters.

Laten wij ook een conclusie trekken.

Van de arbeid op het Zuidplein namen we nog niet persoonlijk kennis — binnenkort hopen we er een bezoek te brengen —, maar we hoorden er over getuigen en we namen kennis van dit verslag.

Welnu, naar onze mening kan deze arbeid van geweldige betekenis zijn. We weten, er liggen vele problemen, maar dit jaarverslag getuigt er van, dat men begrip heeft voor de problemen en beseft, hoe belangrijk team-work kan zijn.

Zal deze arbeid slagen, dan gaat het vooral om de vraag, of men de beschikking heeft en houdt over de personen, die dit werk kunnen leiden.

Voorzitter van het Directorium is Stemvers. Een zeer zware taak is op zijn schouders gelegd. Wie hem ontmoette op onze vergaderingen, wie hem leerde kennen in persoonlijke gesprekken, weet, dat hij de bewogenheid des gemoeds paart aan voldoende realiteitszin.

Deze arbeid is onze belangstelling waard en vandaar, dat we een uitvoerige beschouwing aan dit jaarverslag wijdden en getracht hebben, dit Zuidplein-plan voor onze lezers te doen leven.

Aan het Curatorium onze hulde voor dit uitvoerige verslag.

Bovenstaand artikel kon in het Novembernummer niet geplaatst worden.

In tegenstelling met wat ik de vorige maand schreef, kan ik thans vermelden, dat ik ook door een persoonlijk bezoek kon kennismaken van de arbeid, die daar op het Zuidplein te Rotterdam wordt verricht.

Zaterdag 5 November was er op het Zuidplein een grote invasie van maatschappelijke werkers.

De voorzitter van het Curatorium, de heer Van Mill, gaf bij deze gelegenheid een uiteenzetting van de arbeid, een uiteenzetting, die zeer veel overeenkomst vertoonde met het beeld, dat in ons artikel, op grond van het jaarverslag, werd gegeven.

We zagen daar de kleuterkamer, de crèche, de ontspanningszaal, enz. en geconstateerd kon worden, het geheel maakte een uitstekend verzorgde indruk.

De belangstelling van de maatschappelijke werkers was groot, wat ook wel bleek uit de vragen, welke werden gesteld. Een oordeel over de resultaten is nog niet te geven. Ook de heer Van Mill deed dit niet. Wel was het algemene gevoelen, het is belangrijke arbeid, die hier wordt verricht. Of, als de woningnood eenmaal zal zijn opgeheven, deze arbeid op dezelfde wijze kan worden voortgezet, is een vraag, die wel gesteld, maar nog niet beantwoord kan worden.

Met grote belangstelling zullen wij de ontwikkeling van deze arbeid volgen en, als daartoe aanleiding is, hopen we te zijner tijd aan deze ontwikkeling een nadere beschouwing te wijden.

P. C. F.

BOEK EN PERS

Dr W. H. Nagel: De Criminaliteit van Oss.
(Daamen's Uitgeversmij. 1949; 427 blz.)

Velen zullen zich nog het gerucht herinneren rondom de „misdaadgolf” in het begin der dertiger jaren in en om het Brabantse stadje Oss. Een tijdlang scheen de politie machteloos te staan tegenover een gesloten front van hardnekkig ontkennende misdadigers en een — uit angst of stille bewondering? — even hardnekkig zwijgende bevolking. Totdat in 1933 een bres in het gesloten front werd geslagen (een 16-jarige medeplichtige „sloeg door”) en „het milieu” langzaam maar zeker kon worden opgerold. Naar te begrijpen is, werden zware straffen uitgedeeld en de laatste leden van het Osse gilden zijn nog maar kort weer op vrije voeten.

In de serie „Studie over wangedrag en straf”, onder redactie van prof. Vrij, heeft Nagel het aangedurfd een uitputtende verklaring te zoeken voor de zo opmerkelijke, min of meer opzichzelf staande, criminaliteit van een groep Ossenaars. En wij geloven, dat de schrijver is geslaagd. In een onderzoek, reeds voor de oorlog aangevat en na een onderbreking tot in 1948 voortgezet, heeft hij niet slechts de dossiers van 80 delicten en de levensgeschiedenis van 71 delinquenten grondig bestudeerd, maar historische, sociografische en criminologische studie verricht, waardoor werkelijk de oorzaken van het verschijnsel zijn blootgelegd.

Het meest opvallende immers van de Osse „zwarte jongens” immers is, dat zij.... niet opvallend zijn, dat zij niet abnormaal of „verminderd-toerekeningsvatbaar” zijn, maar gewone representanten van het Brabantse volkskarakter, hoogstens wat luchthartiger en wat opposanter tegen het „gezag” dan de gemiddelde Nederlander dus, maar anderszijds ook gemoedelijker, wanneer dat gezag de juiste toon weet te vinden.

De oorzaak der criminaliteit van Oss moet dus niet

in de aanleg gezocht worden, maar in de sociale en economische verhoudingen. En op dat gebied kwam dr Nagel dan ook tot zeer interessante bevindingen. In de streek van Oss leefden tot tegen het eind van de vorige eeuw hoofdzakelijk kleine zandboeren en landarbeiders op een minimum van „welstand”, zonder grote maatschappelijke verschillen en tegenstellingen. Men had geen behoeften, er waren geen tegenstellingen en geen conflicten. Toen kwam echter — vrij plotse-ling — de margarine- en vleeswarenindustrie op (Jurgens, Van den Bergh), die met hogere lonen de arbeidskrachten naar zich toe zoog. Men vloog er op aan als de vlinder naar de lichtbron, maar was er niet rijp voor. Het loon ging veelal naar de kroeg, de oude gewoonten werden niet aan de nieuwe verhoudingen aangepast en zo ontstonden conflicten. Conflicten, waarbij het gezag onverbiddelijk de zijde van de machtige industriëlen koos. Iedere sociale zorg ontbrak, in tijden van crisis en werkloosheid waren de, door de eerste glimp van welstand verwende en van hun steunpunt losgeslagen, arbeiders aan de bitterste ellende ten prooi. Scherpe tegenstellingen tussen rijk en arm verdeelden de homogene bevolking.

Zo ontstond een eerste „misdaadgolf” in Oss, culminerende in de moord op een wachtmeester in de negentiger jaren. Daarna volgt een periode van schijnbare verbetering, maar de groep van onwortelden, van mislukte industrie-arbeiders, de wrok tegen de „maatschappij” blijft bestaan. Dan komt de crisis aan het eind van de twintiger jaren — als een deel van de margarine-industrie in 1931 naar elders wordt overgebracht, komen ineens honderden arbeiders op straat! — en nog steeds is er een gezagsapparaat, dat vreemd is aan de mentaliteit van de bevolking. De nieuwe misdaad-epidemie breekt uit, er vormt zich een machtig anti-sociaal „milieu”, dat zich sterker gaat voelen en bij de bevolking ook werkelijk aan macht wint bij iedere nieuwe onopgehelderde brutale misdaad. Vanzelfsprekend stompt binnen het milieu het moreel gevoel langzamerhand af en het optreden van de

benden wordt steeds drierster, gewelddadiger en meedogenlozer. Totdat tenslotte de ineenstorting en de „round-up” volgt in de jaren 1933 en 1934 en de Osse criminaliteit ineenschrompelt tot die van ieder willekeurig stadje in Brabant of elders in Nederland.

Heeft men de delinquenten of tenminste de aanvoorders verspreid en buiten Oss gehouden na hun straf? Geenszins, dr Nagel meldt zelfs, dat bij iedere voorwaardelijke invrijheidsstelling de conditie werd gesteld: „dat hij zich zal vestigen te Oss”! Is er dan gevaar voor een nieuwe golf? Wij geloven het niet: als de oorzaken van het kwaad eenmaal onderkend zijn en maatregelen worden getroffen, dat zich geen nieuwe sociaal-economische situatie voordoet als in 1890 en 1930, dan blijven ook de families „Bron” en „te Mortel” rustige en eerzame burgers.

Het boek van Nagel bevat nog veel meer (te veel misschien soms; voor zijn doel konden de algemene beschouwingen bijv. over straf en berouw gemist worden), o.a. over de berechting en over de opgelegde straffen. In dit bestek kunnen wij daarop niet ingaan, doch iedere in de criminologie belangstellende raden wij aan dit voortreffelijke werk zelf te lezen.

B. VAN DER WAERDEN

★ ★ ★

Van de Bond voor Inwendige Zending en Christelijk Maatschappelijk Werk, ontvingen we het jaarverslag over 1948. De Centrale Bond is de Centrale van (bijna) alle Protestants-Christelijke instellingen op het uitgebreid gebied van maatschappelijk werk, Evangelisatie, Inwendige Zending, Kinderbescherming, Zorg voor Geestelijk- en Lichamelijk Defecten, enz. enz. . . .

Niet minder dan 176 verschillende instellingen zijn bij de Centrale Bond aangesloten. Uit de aard der zaak wordt van dit jaarverslag slechts melding gemaakt over datgene, wat de Centrale Bond zelf deed. Het werk van de aangesloten instellingen wordt niet behandeld.

Wie een indruk wil hebben van wat door de Prot.-Christelijken op dit uitgebreide terrein wordt gedaan, neme kennis van dit jaarverslag.

★ ★ ★

GIDS VOOR HET MAATSCHAPPELIJK WERK TE AMSTERDAM

De Sociale Raad (Armenraad) te Amsterdam deed een goed werk door deze Gids te doen verschijnen.

Reeds in 1920 verscheen de eerste Gids. De derde druk verscheen in 1934 en het is vanzelfsprekend, dat na de tweede wereldoorlog vele wijzigingen ontstonden en een nieuwe uitgave noodzaak was.

Wat is nu het kenmerk van deze nieuwe Gids?

In de vorige Gids waren 44 groepen van organisaties opgenomen; in de nieuwe uitgaaf is een poging gewaagd om deze 44 groepen op overzichtelijke wijze te rangschikken in hoofdgroepen.

Na een alphabetisch register, waarin alle Amsterdamse verenigingen zijn opgenomen, vindt men als eerste hoofdstuk: Organisatie en Opleiding.

Het tweede hoofdstuk heeft als titel: „Zorg voor bepaalde categorieën van personen”, en telt 6 onderafdelingen. Dan volgen nog de hoofdstukken: Individuele hulpverlening en Diversen.

Het is moeilijk te bepalen, of de systematiek, die in deze Gids wordt toegepast, zal bevallen. Dit is slechts te constateren bij herhaald gebruik. Onze eerste indruk is, dat door de nieuwe indeling veel zoeken zal kunnen worden voorkomen.

Voor de Amsterdamse maatschappelijke werkers is deze nieuwe Gids onmisbaar.

P. C. F.

VERSLAG VAN

*gewijd aan het vraagstuk der ge-
van de Algemene Nede
op Zaterdag 12 No*

Over de „Organisatie der gezinsverzorging” sprak de heer D. Ofman.

Goede gezinsverzorging, aldus de inleider, is een gemeenschapsbelang van de eerste orde. Wij gaan hierbij uit van de gedachte, dat een gezonde samenleving slechts mogelijk is wanneer de onderdelen van die samenleving een gave constitutie bezitten.

Een gezond gezinsleven is een absolute vereiste voor een hechte bouw van een gezonde samenleving, en geeft een waarborg tegen het wegglijden naar extremisme.

Wanneer wij ons tot taak stellen te willen bevorderen, dat in elke gemeente de gezinsverzorging ter hand wordt genomen, dan moet ons duidelijk voor ogen staan wat hieronder is te verstaan.

In een circulaire, uitgegaan van het ministerie van sociale zaken wordt de volgende definitie gegeven:

„De daadwerkelijke verzorging, welke door deskundige speciaal daartoe opgeleide vrouwelijke krachten, in dienst van een organisatie staande, onder deskundige leiding in gezinnen geboden wordt, ter vervanging of tot hulp en voorlichting van de vrouw des huizes, die door onvoldoende scholing, geestelijke defecten, onmaatschappelijk gedrag e.d. niet in staat is haar taak in het gezin naar behoren te behartigen, en welke verzorging beoogt een gezond gezinsleven in stand te houden of te herstellen.”

Deze definitie zegt ons dus:

- a. dat er een organisatie moet zijn;
- b. dat deze organisatie deskundige speciaal daartoe opgeleide vrouwelijke krachten in dienst moet hebben;
- c. dat deze krachten onder deskundige leiding moeten staan;
- d. dat deze krachten worden geplaatst in gezinnen ter vervanging of tot hulp en voorlichting van de vrouw des huizes;
- e. dat deze krachten worden geplaatst wanneer de vrouw des huizes door ziekte niet in staat is de huishouding te verzorgen, de vrouw des huizes door onvoldoende scholing, geestelijke defecten, onmaatschappelijk gedrag, e.d. niet in staat is haar taak, zoals de deskundigen die zien, in het gezin naar behoren te behartigen;
- f. dat de verzorging moet beogen een gezond gezinsleven in stand te houden of te herstellen.

De taak van de organisatie is te zorgen, dat het gezin in stand blijft of indien nodig hersteld wordt of op hoger plan gebracht.

Vatten wij dus de in de definitie genoemde punten, welke daarop betrekking hebben, te zamen, dan kunnen wij duidelijk zien wanneer en welke hulp geboden moet worden. Volgens deze definitie kan dus hulp verstrekt worden vanaf de allereenvoudigste tot de allermoeilijkste gevallen n.l.: eenvoudige hulp ter assistentie van de vrouw des huizes, in volkomen normaal draaiende gezinnen, wanneer deze vrouw door bijv. een arm- of beenbreuk niet in staat is haar huishouding te verzorgen, maar nog wel in het gezin aanwezig is en ook de leiding nog kan behouden;

complete vervanging van de vrouw, in normale gezinnen, wanneer de vrouw des huizes door opname in

CONFERENTIE

zorging, gehouden in het gebouw

Diamantbewerkersbond

1949 te Amsterdam

ziekenhuis, herstellingsoord, e.d. niet in staat is haar huishouding te verzorgen, maar deze vervanging kan ook noodzakelijk zijn, als de vrouw niet opgenomen is, maar thuis ernstig ziek ligt.

En ten slotte komen wij aan de moeilijkste gevallen, gevallen waarin de vrouw lichamelijk volkomen in staat is haar werk te doen, maar er niets van terecht brengt.

Deze gevallen, het opheffen en op hoger plan brengen van deze gezinnen, stellen zeer zware eisen aan de krachten, welke in deze gezinnen worden geplaatst.

Het is ook mogelijk, dat een dergelijke vrouw ook nog ziek wordt en dus niet alleen geestelijk maar ook lichamelijk er niets van terecht kan brengen.

Het ligt dus m.i. voor de hand, dat met dit werk reeds een begin kan worden gemaakt, al hebben wij nog niet de beschikking over voldoende deskundige krachten, die in de moeilijkste gevallen kunnen worden geplaatst.

Het is zelfs mogelijk, dat door het op tijd geven van eenvoudige hulp wordt voorkomen, dat een complete vervanging van de vrouw noodzakelijk wordt.

Ik denk daarbij aan bijv. het geval, dat de vrouw reeds enige tijd op de grens van een zenuwoverspanning leeft. Met het bijtijds geven van hulp kan dan vaak voorkomen worden, dat zo'n vrouw een zestal weken in een rusthuis moet worden opgenomen.

De organisatie kan daarom reeds beginnen met het geven van hulp in eenvoudige gevallen en naarmate er meer opgeleide en deskundige krachten beschikbaar komen, het geven van hulp in moeilijker gevallen ter hand nemen.

Gelukkig komen de eenvoudige gevallen het meeste voor.

In de gemeente, vanwaar ik kom, ligt de verhouding ongeveer 85 : 14 : 1 eenv. gevallen, complete vervanging, a-sociale gezinnen.

De manier waarop een dergelijke organisatie zal moeten werken, zal in elke gemeente afzonderlijk moeten worden bezien.

Om praktisch aan alle aanvragen te kunnen voldoen moet men de beschikking hebben over voldoende krachten en omdat de gevallen waarin hulp moet worden verleend, van zeer verschillend karakter zijn, is het niet noodzakelijk dat alleen maar uiterst deskundige krachten in dienst worden genomen.

Het aantal krachten dat beschikbaar moet zijn ligt op ongeveer 1 kracht op 100 à 120 gezinnen.

Neemt men nu een vereniging met 800 leden en gelet op de verhouding van de gevallen dan zou zo'n vereniging in dienst moeten hebben: 2 leerling-verzorgsters, 4 gezinsverzorgsters A, 1 gezinsverzorgster B en een sociale werksters als leidster.

De krachten worden aangenomen op maandcontract en hebben recht op een behoorlijk salaris.

Voor een korte omschrijving van de taak van deze meisjes is een instructie noodzakelijk.

Deze gezinsverzorgsters zijn geen verpleegsters en ook geen maatschappelijke werksters.

Als gezinsverzorgster hebben zij tot taak te zorgen, dat de huishouding blijft lopen zoals gewenst is.

Ingrijpende veranderingen mogen zij **zelfstandig** niet aanbrengen. De krachten worden dus geplaatst in gezinnen alwaar de vrouw des huizes vervangen moet worden of hulp en voorlichting nodig heeft. Het beoordelen dus waar de krachten zullen worden geplaatst, moet overgelaten worden aan de dagelijkse leiding van het werk.

Dit houdt dus in, dat de aanvragen om hulp moeten worden gericht tot de leiding.

De krachten zelf of de gezinnen beslissen hier niet in. Hulp wordt verleend wanneer de vrouw des huizes door ziekte niet in staat is de huishouding te verzorgen of wanneer zij hulp nodig heeft voor dit werk, kan hulp worden verleend.

Hier vinden wij dus de gevallen, dat de vrouw door lichamelijke stoornissen niet in staat is haar werk te doen en daardoor hulp nodig heeft en het zeer zeker zal vragen en appreciëren indien deze hulp wordt verstrekt.

Maar ook wanneer de vrouw door onvoldoende scholing geestelijke defecten onmaatschappelijk gedrag e.d. niet in staat geacht wordt haar taak naar behoren te vervullen, kan hulp worden verstrekt.

Hier vindt men dan het geval, dat de vrouw lichamelijk volkomen in staat is haar huishoudelijk werk te doen, maar de geestelijke capaciteiten daartoe mist.

Hulp is daar zeer zeker nodig, maar deze gezinnen zullen deze hulp zeer zeker maar zelden vragen en vaak ook niet direct op prijs stellen, indien deze hulp wordt verstrekt.

En ten slotte luidt de opdracht, dat wanneer een gezond gezinsleven reeds bestaat deze in stand te houden en wanneer het gezinsleven niet meer gezond is dit trachten te herstellen.

Wanneer men dus heeft vastgesteld welke vorm van organisatie in een bepaalde plaats de meeste voorkeur heeft, kan men overgaan tot het oprichten van die organisatie en nemen wij nu een ogenblik aan, dat dit de verenigingsvorm is, dan moet het volgende gebeuren.

Een zo groot mogelijk aantal leden moet worden gewonnen.

Een bestuur moet worden gevormd uit representatieve figuren op verenigingsgebied, aangevuld met vertegenwoordigers van instellingen, overheid en andere deskundigen.

Statuten, reglementen, instructies en arbeidsovereenkomsten moeten worden gemaakt.

Een dagelijkse leiding moet worden gevormd, bestaande uit sociale werksters of werkers, wijkverpleegsters e.d.

Er moet gezorgd worden voor deskundige krachten, welke in de gezinnen worden geplaatst. De graad van deskundigheid zal een overwegende factor moeten zijn bij het beoordelen in welke gevallen van de kracht gebruik kan worden gemaakt.

Het hangt van de deskundigheid van die krachten af, waarover de vereniging de beschikking heeft, of men het gehele terrein van de gezinsverzorging zal gaan bestrijken of dat men zich tot een gedeelte hiervan zal moeten beperken.

Ten slotte krijgt men nog de begroting en later de rekening.

Zo'n organisatie zal prachtig werk kunnen doen indien zij de beschikking heeft over leerling-gezinsverzorgsters, gezinsverzorgsters A, één of meer gezinsverzorgsters B en als algemeen leidster over de krachten een sociaal werkster.

Hoeveel krachten er nodig zijn, hangt af van het aantal en de hoedanigheid van de gezinnen voor welke de organisatie moet werken. Dit werk stelt hoge eisen en wel in het bijzonder aan de leiding. Kennis van de plaatselijke toestanden en verhoudingen, grote levenservaring en levenswijsheid, psychologisch inzicht

ten opzichte van de krachten en de mentaliteit van de gezinnen zijn daarbij absolute vereisten.

De financiering van dit werk is als volgt:

De ontvangsten bestaan hoofdzakelijk uit: contributiën, donatiën, retributies, subsidiën van bedrijven, instellingen (kerken), de gemeente en het rijk.

De uitgaven bestaan hoofdzakelijk uit: salarissen, sociale lasten, inningskosten, administratiekosten.

De overheid stelt eisen, waaraan de organisatie moet voldoen, om voor subsidie in aanmerking te komen en geeft ook enige aanwijzingen hoe de administratie moet worden ingericht en geeft alzo enige leiding in deze materie.

Vaststaat, dat gezinsverzorging van zeer groot belang is voor het welzijn van onze gemeenschap.

Maar eveneens is het daarom noodzakelijk, dat dit werk goed aangepakt wordt en dat de verenigingen of stichtingen, welke dit werk tot zich getrokken hebben, zich aansluiten in een federatief verband.

De R.K., de Ned. Herv. en de Geref. Kerken hebben dit werk in federatief verband te zamen gebracht op ieders eigen terrein en eveneens coördineert het Groene Kruis deze arbeid van de plaatselijke groene kruisverenigingen op dit gebied.

Maar voor de overige reeds werkzame of nog op te richten verenigingen of stichtingen, welke een meer algemeen karakter dragen en daardoor openstaan voor mensen met verschillende levensbeschouwingen, en alwaar dus geen godsdienstige grondslag de basis van dit werk vormt, daar ontbreekt nog een federatief verband.

Het is noodzakelijk, dat een dergelijk orgaan tot stand komt, zoals het ook noodzakelijk is, dat in elke gemeente van ons land elk gezin van deze hulp verzekerd is.

De schematische organisatie van dit werk zie ik dan als volgt: Als landelijk top-orgaan: de Centrale Raad van Gezinsverzorging, vervolgens in elke provincie een provinciale commissie en daarop aansluitend: streekcommissies, plaatselijke commissies in plaatsen waar meerdere organisaties op dit gebied werkzaam zijn en ten slotte de plaatselijke organisaties.

Rekening houdend met het feit, dat voor een grote groep mensen geen samenbindend element bestaat, zoals die bij de kerkelijke groepen wel aanwezig is, moet getracht worden op de een of andere manier een zodanig element te vormen, waardoor de bestaande achterstand, welke deze groep buiten-kerkelijken ten opzichte van de kerkelijke groepen bezit, wordt opgeheven (althans op dit terrein).

Iedere poging daartoe moet met beide handen worden aangegrepen en wanneer tegelijk meerdere pogingen daartoe worden ondernomen, moet getracht worden deze pogingen tot één geheel te brengen.

Rekening houdend met de vrijheden en de rechten, welke in een gezonde samenleving voor ieder individu gelden, moet het ook mogelijk zijn, dat ook op dit terrein de individuen zich kunnen aansluiten bij die organisatie, waarin zij zich thuisvoelen. Er moet dus bevorderd worden, dat in elke gemeente van ons land een organisatie werkt, die de individuen tot zich trekt, welke zich op dit terrein niet thuisvoelen in een specifiek kerkelijke organisatie. Een organisatie dus, welke openstaat voor gezinnen met verschillende geloofs- of levensbeschouwing.

De organisatie dient een zodanige vorm te bezitten, dat de medezeggenschap van de vormende onderdelen zo groot mogelijk is, waardoor bevorderd wordt, dat de interesse in het werk in stand blijft.

Er moet dus een organisatie zijn.

Er zijn reeds vele organisaties, welke zich met gezinsverzorging bezighouden of althans trachten daarin te voorzien.

Kan men dus gebruik maken van een reeds bestaande organisatie, dan is het slechts zaak deze organisatie te leiden op de weg naar volmaaktheid!

Is er echter geen organisatie, dan moet bevorderd worden, dat er één komt. Men heeft daarbij de keus uit verschillende vormen, nl. een vereniging, een stichting, een onderafdeling van een reeds bestaande organisatie, zoals bijv. kruisvereniging, Humanitas of dergelijke.

Iedere vorm heeft zijn voor- en nadelen, iedere plaats heeft haar eigen karakter en is verschillend in haar samenstelling.

Voor het kiezen van de vorm van organisatie is kennis van de plaatselijke toestanden en verhoudingen dus beslist noodzakelijk.

Zijn er dus verschillende vormen van organisatie mogelijk en zelfs wenselijk, het lijkt mij gewenst, dat ik een voorbeeld geef. Ik zal daarom in het kort vertellen hoe het werk in verschillende gemeenten in de Zaanstreek is opgezet.

Meestal werd hier de verenigingsvorm gekozen.

Deze vorm had bij ons de voorkeur, omdat dit werk een zo breed mogelijke basis moet hebben, zoveel mogelijk interesse moet kweken en levendig houden en daardoor de gemeenschapsgedachte bevordert.

Door het betalen van een kleine contributie ontstaat een band tussen de leden onderling en het geeft een niet onbelangrijk bedrag in de kas. De leden hebben het recht zich tot de vereniging te wenden, indien zij hulp verlangen. Of die hulp verstrekt wordt, wordt beoordeeld door de leiding.

Om een zo groot mogelijk aantal leden te verwerven, werd een aantrekkelijk foldertje huis aan huis verspreid, hetgeen tot gevolg had dat een zodanig aantal leden zich aanmeldde, dat de vereniging kon starten. Het bestuur werd gevormd door en uit de leden en bestaat uit representatieve figuren uit diverse verenigingen, instellingen, enz., welke voor dit werk interesse hebben.

De dagelijkse leiding werd in handen gesteld van wijkverpleegster en sociale werkster of werker.

Van verschillende bedrijven, kerken, instellingen enz., werd een subsidie verkregen.

Van de gezinnen wordt een redelijke bijdrage verlangd, indien hulp wordt verstrekt. De bijdrage-tabel is progressief.

Gezien de hoge eisen welke dit werk stelt moet gezorgd worden dat voldoende geschoolde krachten ter beschikking komen.

De leiding van dit werk moet in handen zijn van deskundigen.

Wanneer ons dus duidelijk voor ogen staat voor welke gevallen men kan komen te staan, van de eenvoudigste tot de uiterst gecompliceerde gevallen, wordt het ook duidelijker welke eisen aan de krachten moeten worden gesteld en welke kracht in dat geval geplaatst moet worden.

De opleiding van deze gezinsverzorgsters begint zo langzamerhand een vastere vorm aan te nemen en zolang er nog geen voldoende opgeleide krachten zijn, moet het werk aangevat worden met praktisch geschoolde meisjes, al zal men zich dan moeten beperken tot de eenvoudige gevallen.

Er kan natuurlijk nog veel gezegd worden over de opleiding van de krachten, de wijze van subsidiëren door het rijk, maar, hoe aantrekkelijk het ook lijkt over deze onderwerpen iets te zeggen, ik meen dat ik daarbij kom buiten het bestek van de mij gegeven opdracht.

Zoals de definitie over gezinsverzorging in de bekende circulaire van soc. zaken ons aangeeft, moet het einddoel van elke organisatie voor gezinsverzorging zijn: een gezond gezinsleven in stand houden of herstellen.

Thorbecke zegt: Doch zal geschieden wat nodig is, dan moet eerst de overtuiging van die noodzakelijkheid gevestigd zijn.

En waar nu vrijwel algemeen die overtuiging op het gebied van gezinsverzorging gevestigd is, moet dus geschieden wat nodig is.

Replik op de inleiding van de heer Ofman.

De heer Landman stelt de vraag of er ook een minimum-bijdrage is, al is er een progressief tarief naar gelang van het inkomen. Hij apprecieert de mentaliteit die in de Zaanstreek heerst. Dat deze mentaliteit niet overal aanwezig is, speelt een rol, niet overal is dezelfde offerzin aanwezig.

De Rooms-Katholieken en de Protestanten weten deze echter wonderwel op te brengen. In onze kring is hier niet altijd sprake van. En toch ook bij de R.K. zijn er inkomens waar niets af kan. Een ander bezwaar is, dat in onze kring te veel wordt gereguleerd. Een Ronde-Tafelconferentie acht spreker een goed idee. Spreker vraagt zich af of contributieverhoging bij de Vakbeweging i.v.m. de oplossing van dit vraagstuk gerechtigd is. Een dergelijke verhoging heeft echter bezwaren. Er is reeds een kentering in het economische getij en ook in de houding van de werkgevers. Tegen deze verschijnselen moet de vakbeweging zich wapenen. De vakbeweging heeft ook nog andere belangen. De bindingskracht moet op alle wijzen groeien. De vakbeweging gaat zich bewegen op een terrein waarop ook Humanitas werkzaam is, waarbij toch mogelijk een zekere samenwerking ontstaat.

De heer Zunderman vraagt of de subsidie niet in gevaar komt bij contributieheffing. Verder deelt hij nog mede, dat het hem bekend is, dat bij een bepaald opleidingscentrum van de 100 opgeleide krachten slechts 3 uit onze eigen kring waren. Het overgrote deel komt uit Gereformeerde kring. Uitstel acht spreker aantasting van het sociaal karakter van dit werk.

De heer Versteeg deelt mede, dat de financiële opzet in Dordrecht is geweest:

1. Contributies.
2. Bijdragen.
3. Subsidie.

Hij stelt de vraag of, indien een sluitende begroting is, aan de taak is voldaan, zulks naar aanleiding van de opmerking van de heer Van der Lende over de te smalle basis. Verder stelt hij de volgende vragen:

1. Zal het Ministerie niet plotseling de subsidie voor ongediplomeerden intrekken? 2. Is het niet mogelijk de overgangstijd waarin nog subsidie voor ongediplomeerde krachten wordt toegekend zo ruim mogelijk te stellen? 3. Is het niet mogelijk subsidie per gezinsverzorgster te geven in plaats van per verzorgingsdag, daar het soms voorkomt, dat er gebrek aan werk is en de salarissen etc. dan toch betaald moeten worden? 4. Moet, wanneer de vrouw gedeeltelijk hersteld is, direct worden overgeschakeld op gezinshulp of kan de gezinsverzorgster dan toch blijven?

De heer De Bruin oppert de mogelijkheid, dat de ziekenfondsen zouden kunnen bijdragen bij de inwerkingtreding van de nieuwe Ziekenfondswet uit het preventiefonds.

Mevr. Buys zegt, dat door de bepaling in de ministeriële circulaire, dat de subsidie nooit hoger kan zijn dan het tekort, het onmogelijk wordt om reserves te vormen voor extra-uitgaven. Mevr. De Vries-Bruins merkt op, dat in de grote gemeenten de samenwerking met het Groene Kruis niet altijd mogelijk blijkt. Bijv. in Rotterdam is de Gemeenteraad van oordeel, dat hier geen taak ligt voor Groene Kruis, de taak van de wijkverpleegsters is al zwaar genoeg.

De heer mr Heering merkt naar aanleiding van het betoog van de heer Ofman op, dat het ruime begrip, dat laatstgenoemde onder gezinsverzorging wil

verstaan in strijd is met de opvatting van de Centrale Raad, een opvatting, die gedeeld wordt door het departement. Inderdaad dient zo spoedig mogelijk tot opleiding van de gezinsverzorgsters te worden overgegaan. Subsidie is thans nog niet afhankelijk of de gezinsverzorgsters zijn opgeleid of niet, al is er verschil in hoogte van subsidie. Maar wel is de subsidie afhankelijk van het feit of er sprake is van gezinsverzorging of niet. In de circulaire van 22 Juni 1948 is in de definitie van gezinsverzorging sprake van „hulp en voorlichting”. Deze begrippen mogen echter niet uit elkaar worden gehaald, dus hulp en voorlichting. De heer Ofman heeft te veel vertrouwen en de heer Versteeg te weinig vertrouwen in het departement. Laatstgenoemde hoeft zich volgens spreker niet ongerust te maken, dat de subsidie voor ongediplomeerde gezinsverzorgsters plotseling wordt ingetrokken, dit zal tijdig bekendgemaakt worden met een ruime overgangstijd.

Wat de kosten van opleiding betreft, zal getracht moeten worden hieraan provinciaal tegemoet te komen. Voor zover bekend komen gezinsverzorgsters zonder werk niet voor. De subsidie kan alleen gegeven worden voor werkelijke verzorgingsdagen en niet bijv. om met kinderen er op uit te gaan.

De vraag of de gezinsverzorgster onmiddellijk vervangen dient te worden, wanneer de vrouw herstellende is, kan spreker met neen beantwoorden. In een dergelijk geval kan gerust het gehele herstel afgewacht worden. Het departement maakt geen bezwaar tegen contributieheffing, integendeel. Wel bestaat er bezwaar tegen het opnemen in de statuten van recht op hulp. De beoordeling of er hulp verleend zal worden, dient bij de leiding te blijven, evenals de urgentie, ook hier beoordeelt de leiding welk geval voorgaat. Tegen de verzekeringsgedachte bestaat ten departemente bezwaar.

De subsidie wordt tot het werkelijke tekort verleend omdat het moeilijk te beoordelen valt of de reserves juist of onjuist zijn. In bepaalde gevallen wordt echter het vormen van reserves toegelaten bijv. voor aanschaffing van rijwielen en uniformen.

Dupliek van de heer Ofman.

In antwoord op een vraag van de heer Landman, deelt de heer Ofman mede, dat de minimum-bijdrage in Wormer f 2,— per week is. De bijdrage-schalen in verschillende plaatsen vertonen onderling enorme verschillen.

In antwoord op een vraag van mevr. Bijl deelt spreker mede, dat de a-sociale gezinnen bekend zijn bij de sociale diensten. Het is dikwijls moeilijk om geschikte meisjes te krijgen, spreker heeft nog al eens succes door zelf met de meisjes te gaan praten. Ook de vrouwenclubs kunnen hier nuttig werk doen. Spreker vindt een internaat-opleiding van een half jaar te duur voor de instellingen en alleen geschikt voor de meisjes die nog niet werkzaam zijn.

Naar aanleiding van de opmerking van mevr. De Vries-Bruins zegt spreker, dat hij de mening niet deelt, dat door samenwerking met het Groene Kruis, de wijkverpleegsters te zwaar belast zouden worden. Meestal komen deze verpleegsters al in de gezinnen. Het is een kwestie van combinatie. In Wormer is de hulp niet aan een termijn gebonden. Er wordt hulp verleend zolang het nodig is, de langste termijn is 9 maanden geweest.

Als je er maar van kunt uitgaan, dat de hulp tijdelijk zal zijn. Hoe lang het duurt zal de praktijk leren.

In zijn slotwoord zegt de algemeen voorzitter, mr dr In 't Veld, dat het heel goed is geweest dit congres bijeen te roepen. Het is nuttig en nodig dit vraagstuk te bekijken. Hij brengt dank aan de inleiders en aan de deelnemers aan de gedachtenwisseling. Al zijn we niet tot bepaalde conclusies gekomen, toch zijn de

besprekingen zeer nuttig geweest. Spreker dringt op samenwerking aan en constateert, dat het werk dringend noodzakelijk is en dat de buitenkerkelijken er zich mede bezighouden.

Een uitspraak over de vraag hoe het werk zich in de toekomst dient te ontwikkelen, heeft thans nog weinig zin. Over de vraag of er voor de gezinsverzorging een sociale verzekering moet komen, zijn niet allen het eens. Spreker heeft nog geen duidelijk oordeel. De heer In 't Veld is het met de heer Landman eens, dat niet te veel moet worden vastgelegd. Zoals wij en thans voorstaan, moet het werk geschieden door particuliere organisaties. Op welke wijze moeten wij er aan deelnemen? Samenwerking op zo breed mogelijke basis is wenselijk. We moeten verbodkeling en versnippering niet in de hand werken. Dit houdt niet in, dat wij onze opvatting niet naar voren moeten brengen. Het werk zal zich verdelen over de drie zuilen. Het begrip neutraal heeft geen inhoud, in de „neutrale” sector, zullen wij ook onze levensopvatting tot uiting moeten laten komen.

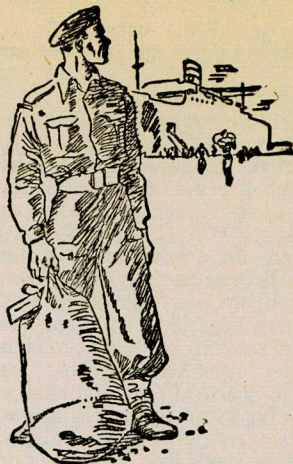
Waar samenwerking op bezwaren stuit, zullen we het werk zelfstandig moeten aanpakken, hiervoor zijn geen richtlijnen te geven, we zullen onze houding dienen te bepalen naar de plaatselijke omstandigheden. Er moet een landelijke federatieve samenwerking komen voor de organisaties van de derde zuil, vooral wat de opleiding betreft. Dit is het moeilijkste probleem. We zijn het er allemaal over eens, dat er niet te veel getheoretiseerd moet worden. We moeten aanpakken daar, waar wij een aanknopingspunt kunnen vinden. De vraag, wat gezinsverzorging en wat gezinshulp is, mag uitermate belangwekkend zijn, maar is dit voor de praktijk juist.

Volgens spreker is geen strenge scheiding mogelijk, het een gaat in het ander over. We moeten de gezinshulp zien als preventie voor gezinsverzorging. Aan de andere kant heeft spreker begrip voor de moeilijkheden van het departement. Wat de gezinshulp betreft, ligt hier mogelijk een taak voor de Gem. Diensten voor Sociale Zaken. Het preventieve karakter van het Maatschappelijk Werk treedt steeds meer op de voorgrond. De financiële kant aan de zaak is echter het grote struikelblok. De heer In 't Veld sluit zich aan bij de woorden van de heer Landman, dat er in andere kringen grotere offerzin en meer sociaal gevoel blijkt te zijn. Dit heeft zijn historische oorzaken en spreker wil er dan ook geen verwijt van maken. Er moet geen centrale kas komen, die met ruime hand uitdeelt. Centraal dient alleen de opleiding gefinancierd te worden, de plaatselijke organisaties moeten zich zelf helpen. Indien er in overleg met het N.V.V. een centrale kas voor de opleiding gesticht zou kunnen worden dan was dit reeds een belangrijke stap vooruit. Spreker is een tegenstander van richtlijnen voor de afdelingen. Laat het plaatselijk initiatief zich zoveel mogelijk uitleven, dan zal de praktijk leren of er daarna algemene richtlijnen zijn op te stellen. De vraag van de heer De Bruin om bijzondere steun voor de buitenkerkelijken is toch het overwegen waard al is inderdaad geen duidelijke rechtsgrond voor aanwezig. Het is toch een levensbelang voor onze Westerse beschaving, dat de buitenkerkelijken niet leven in een geestelijk nihilisme, waardoor een gebrek aan geestelijk weerstandsvormen ontstaat. Onder deze groep vindt het extremisme zijn eerste aanknopingspunten. De Kerken behoeven zich niet op de borst te slaan, zie het Duitsland van Hitler.

Wij, die onze verantwoordelijkheid beseffen, moeten het als onze roeping voelen het maatschappelijk werk onder de buitenkerkelijken te verrichten. De gezinsverzorging vormt hiertoe een belangrijke bijdrage.

F. R. DE GEUS.

Thuisfront „Humanitas”

Afscheid en Welkom

Als gevolg van mijn aftreden als functionaris bij de Ver. Humanitas en het aanvaarden van een nieuwe werkkring, beëindigde ik ook mijn dagelijkse werkzaamheden voor het Thuisfront Humanitas. In het contactorgaan voor onze besturen en medewerkers (sters) schreef ik reeds uitvoeriger over de daardoor ingetreden wijziging.

Op deze plaats wil ik al onze besturen en medewerkers (sters) danken voor de goede samenwerking waarin wij de grondslagen konden leggen voor een stuk arbeid in het belang van buitenkerkelijk-Humanistisch Nederland.

De door het bestuur van de Stichting Thuisfront Humanitas, waarvan ik deel blijf uitmaken, benoemde nieuwe directeur-secretaris, J. A. Terlingen, zet deze arbeid voort.

Terlingen, die gedurende een aantal jaren wethouder voor het Onderwijs te Bussum is geweest en ook thans bestuurder is van verschillende maatschappelijke organisaties in het Gooi, zal ongetwijfeld op actieve wijze ons werk voortzetten.

Dat hij daarbij kan rekenen op dezelfde toegewijde medewerking en prettige geest, die ik mocht ontdekken, is mijn stellige overtuiging.

Daarom, vriend Terlingen, van harte welkom!

J. BOETJE

HOE WELKOM HET WAS — IN INDONESIË

Ons St. Nicolaasboekenpakket is in Indonesië aangekomen. Hoe welkom het was spreekt uit de honderden brieven welke wij mochten ontvangen. Slechts één van die brieven kunnen wij hier publiceren, maar deze geeft een zeer goede samenvatting van wat velen ons schreven.

„Enige dagen geleden had ik het genoegen om van u een St. Nicolaaspakket te mogen ontvangen. De inhoud bestond uit „Jikkemien” als hoofdbestanddeel. Het is een mooi boek en verschaft mij uren van aangenaam lezen. Maar niet alleen de inhoud deed mij plezier, ook de gedachte niet helemaal vergeten te worden was iets bijzonders.

Wij, als buitenkerkelijken, zijn lange tijd buiten gesloten geweest van de bijstand en steun van een Thuisfront, zoals de Protestanten en Katholieken dat hadden.

De Niwin was voor allen een instelling, die zeker deel in onze dankbaarheid heeft, voor alles wat we geboden krijgen en wat het Nederlandse volk schenkt. Al leven we dan in een afgescheiden hoek van de Indonesische archipel, we krijgen ons deel in vermaak en verzorging, zoals film, radio en rimboekist.

Alleen het speciale, het meer geestelijke ontbrak tot nu toe.

Thuisfront Humanitas voorziet daarom in een grote behoefte en ik wens u succes bij uw werk.

Sold. A. R. Sikkema te Palembang”.